

Skýrsla um samráð

Efni samráðs

Frumvarp til laga um breytingar á ýmsum lögum tengdum málefnum sveitarfélaga (Covid-19 og sveitarfélög)

Samráð hófst

23. desember 2021

Samráð lauk

7. janúar 2021

Fjöldi umsagna

5

Umsagnaraðilar

Sveitarfélagið Skagafjörður, Samtök ferðapjónustunnar, Samband íslenskra sveitarfélaga, Lánasjóður sveitarfélaga, Samtök verslunar og þjónustu og Reykjavíkurborg.

Samantekt um umsagnir og viðbrögð

Drög frumvarpsins voru til umsagnar í samráðsgátt stjórnvalda og bárust fimm umsagnir frá sex aðilum. Samband íslenskra sveitarfélaga, Lánasjóður sveitarfélaga, Sveitarfélagið Skagafjörður, fjármálasvið Reykjavíkurborgar, Samtök ferðapjónustunnar og Samtök verslunar og þjónustu tóku almennt undir markmið frumvarpsins eða lýstu yfir ánægju um tiltekin ákvæði þess. Í umsögnum Samtaka ferðapjónustunnar og Samtaka verslunar og þjónustu voru þó lagðar til tilteknar breytingar á frumvarpinu. Samtök ferðapjónustunnar lögðu til að ákvæði 3. gr. frumvarpsins yrði breytt á þann veg að kveðið væri á um með skýrum hætti að sveitarfélögum beri að lækka eða fella niður dráttarvexti á fasteignaskattskröfur við ákveðin skilyrði. Samtök verslunar- og þjónustu lögðu til að frumvarpið fæli einnig í sér breytingar á þeim reglum sem er að finna í bráðabirgðaákvæði XX í lögum um tekjustofna sveitarfélaga, nr. 4/1995, og kvæði á um að rekstraraðilar gætu óskað eftir að fresta gjalddögum fasteignaskatta á ákveðnu tímabili.

Í umsögn fjármálasviðs Reykjavíkurborgar eru einnig gerðar margvíslegar athugasemdir við efni frumvarpsins. Í umsögninni er sérstaklega fjallað um þau ákvæði sem varða lengingu lögveðsstöðu fasteignaskatta og um lækkun eða niðurfellingu dráttarvaxta. Hefur borgin m.a. áhyggjur af því að frestun á greiðslum fasteignaskatta kalli á aukna lántökupörf, aukinn fjármagnskostnað og aukinn umsýslukostnað. Þá kemur fram að borgin lýsi sig algjörlega mótfallna tillögu um lagaheimild fyrir lækkun eða niðurfellingu dráttarvaxta, m.a. á grundvelli þeirra raka að ekki sé hægt að aðskilja fasteignaskattskröfu og

dráttarvaxtakröfu og að lagaheimildin, eins og hún er fram sett í frumvarpinu, uppfylli ekki lagaáskilnaðarkröfur 40. og 77. gr. stjórnarskrárinnar.

Ráðuneytið hefur fôr yfir umsagnirnar en taldi ekki ástæðu til efnislegra breytinga á frumvarpinu. Sveitarfélögin eru mörg og fjárhagsleg staða þeirra er mismunandi. Tekjur vegna fasteignaskatta renna ekki í sameiginlega sjóði sveitarfélaga heldur eingöngu til þess sveitarfélags þar sem fasteign, sem telst vera álagningarstofn fasteignaskatts, er staðsett. Er því eðlilegt að auka sjálfstjórnarrétt sveitarfélaga vegna innheimtu fasteignaskatts á sama hátt og sveitarfélögum eru veittar heimildir til að ákveða útsvarshlutfall og skatthlutfall fasteignaskatts. Markmið frumvarpsins er því fyrst og fremst að veita sveitarfélögum meira svigrúm við innheimtu fasteignaskatta en ekki að leggja skyldur á sveitarfélög um að seinka innheimtu eða að fella niður innheimtukostnað. Á þann hátt geta sveitarstjórnir metið þær rekstrarafleiðingar sem felast í því að fresta innheimtu fasteignaskatta fyrir hvert sveitarfélag fyrir sig, þ.m.t. hvort koma þurfi til lántöku eða tímabundinnar skerðingar á þjónustu sveitarfélagsins.

Jafnframt þarf að hafa í huga að sveitarfélög hafa almennt heimild til að gera greiðsluáætlanir við gjaldendur fasteignaskatta á grundvelli 12. gr. laga um innheimtu opinberra gjalda, nr. 150/2019. Geri sveitarfélag greiðsluáætlun við gjaldanda er þó ekki heimilt að lækka eða fella niður dráttarvexti opinberra gjalda nema á grundvelli sérstakrar lagaheimildar, sbr. 2. mgr. ákvæðisins. Með lögfestingu frumvarpsins er sveitarfélögum veitt slík heimild og geta sveitarfélög því frestað innheimtu fasteignagjalda á grundvelli greiðsluáætlana ásamt því að lækka eða fella niður dráttarvexti, sem hefur eðli málsins samkvæmt sömu áhrif og frestun gjalddaga.

Í athugasemdum borgarinnar er einnig lýst yfir áhyggjum vegna þeirrar umsýslu sem kann að felast í því að meta hvort að gjaldendur hafi orðið fyrir verulegum rekstrarerfiðleikum vegna kórónuveirufaraldursins. Rétt er að áréttta að sveitarfélög geta sett sér sérstakar og nákvæmar reglur um þau gögn sem gjaldendur fasteignaskatta þurfa að afhenda sveitarfélögum til að meta hvort skilyrði um verulega rekstrarerfiðleika séu uppfyllt. Séu slík gögn ekki afhent gæti sveitarfélag hafnað umsókn um niðurfellingu dráttarvaxta. Þá má nefna að samkvæmt lögum um tekjufallsstyrki, nr. 18/2020, þurfa rekstraraðilar að sanna að þeir uppfylla skilyrði laganna um að hafa orðið fyrir tekjufalli til að eiga rétt á sérstökum tekjufallstyrkjum. Er því fordæmi fyrir því að stjórnvöldum sé ætlað það verkefni að meta og rannsaka hvort að rekstraraðilar hafi orðið fyrir tilteknu tekjufalli og að mati ráðuneytisins er ekki um óyfírstíganlegt verkefni að ræða. Annars kæmi til greina að fjarlægja umrætt skilyrði og veita sveitarfélögum almenna og víðtæka heimild til lækkunar og niðurfellingar dráttarvaxta á ákveðnu tímabili en slíkt ákvæði væri ekki í fullu samræmi við markmið og tilgang frumvarpsins.

Þá tekur ráðuneytið ekki undir áhyggjur Reykjavíkurborgar um að ákvæði sem mælir fyrir um lækkun eða niðurfellingu innheimtukostnaðar vegna fasteignaskatta uppfylli ekki skilyrði 40. og 77. gr. stjórnarskrárinnar, eins nánar er vikið að í 5. kafla greinargerðar frumvarpsins.

Að loknu samráði

Frumvarpið var lagt fram á Alþingi þann 27. janúar 2021 og varð að lögum 26. mars 2021.